

Riktlinjer för pilgrimsleder i Sverige

Pilgrimssymbolen kombinerar sevärdhetsmärket (S:t Hanskorset) med Olofskorset.

Logotypen är formgiven av Johanna Figur Waddington som tillsammans med Douglas Waddington också stått för utformningen av gjutjärnsmarke, märkesstolpe och milsten. Symbolen är framtagen för det norska pilgrimsprojektet som letts av Riksantikvarien och Direktoratet för naturförvaltning.

I Sverige ägs symbolen av Riksförbundet Pilgrim i Sverige, som förvärvat den från norska Riksantikvarien med ekonomiskt stöd från svenska Riksantikvarieämbetet. Detta innebär att Pilgrim i Sverige har förvärvat rätten att självständigt bedöma vilka leder som ska certifieras för märkning med S:t Olofsmärket, men lovat att följa kraven från norska riksantikvarieämbetet.

Symbolen är mönsterskyddad. Pilgrimssymbolen binder samman leder genom Sverige och Norge mot Nidaros (Trondheim)

Riktlinjer för godkännande och skyltning

Utfärdade av Riksförbundet Pilgrim i Sverige. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa kvalitet och samordning för svenska pilgrimsleder med anknytning till S:t Olofstraditionen. De ger råd och anvisningar för arbetet med sådana leder. Utifrån riktlinjerna görs avvägningar på lokal och regional nivå. Leder certifieras efter ansökan av huvudman som har ansvar för skötsel och information. Med certifiering följer ett ansvar gentemot Riksförbundet Pilgrim i Sverige.

Mål och val av vägsträckning

Målet är att skapa sammanhängande leder med anknytning till pilgrimstraditionen. Ledens sträckning ska bindas samman av natur- och kulturminnen från medeltiden, och/eller av Olofstraditionen. Lederna ska anknyta till medeltida vägsträckning. Ny sträckning kan väljas när landskapet har förändrats eller när det saknas historiska belägg för ledavsnitt. Hänsyn ska tas så att känslig natur inte skadas.

Kvalitet

Kvalitet är i detta sammanhang sammanställning av historisk dokumentation i form av skriftliga källor, arkeologiska fynd eller muntlig tradition. Tillvaratagande av natur- och kulturvärden. Märkning, skyltning och annan presentation som gör det lätt att följa leden och tillgodogöra sig information om leden och minnesårken utmed denna. Tillgänglighet såväl till själva leden som till information om denna.

Pilgrimslogotyp

Leder, aktiviteter och verksamhet.

Logon får användas för sammanhängande pilgrimsleder mot Trondheim inklusive leder som ansluter till dessa eller anknyter till S:t Olofstraditionen. Användande får därefter också ske i samband med aktiviteter och verksamhet som har direkt koppling till dessa leder.

Trycksaker och produkter.

Efter godkännande får logotypen användas i trycksaker och på produkter framställda av Riksförbundet Pilgrim i Sverige eller godkända av riksförbundet. Pilgrim i Sverige förbehåller sig rätten att användning av märket kan leda till att vi tar ut en avgift. En gäller att för varje pins, t-shirt, textil- och reflexmarke skall 2 kr tillfalla riksförbundet. Produkter som godkänts tillkännages via hemsidan.

Regelverk för pilgrimsdräkt ¹

Symbolen får även användas på textil och kan då förtydligas med information. Kläderna skall vara kopplade till evenemang eller vandringar i samband S:t Olofstraditionen. Textila symboler får endast användas i den form och färgskala som originalet har. Informationsmaterial med färgsymbol får kopieras till svart-vitt

¹ Enligt tidigare styrelsebeslut 2006-10-27, §4b

2016-04-20

För samtliga användningsområden skall ansökan skickas till Riksförbundet Pilgrim i Sverige. Bedömning och godkännande görs i varje enskilt fall gemensamt av ordförande och sekreterare i Riksförbundet Pilgrim i Sverige. Godkännandet gäller endast för det tillfälle eller den upplaga som ansökan gäller.

Logon får endast användas med fastställd färg och form. Original med färganvisning erhålles från Riksförbundet Pilgrim i Sverige. Logon skall återges antingen helt i svart eller med tryckfärgerna PMS 1815 (Olofskorset) och PMS 403 eller PMS 877 (S:t Hanskorset " sevårdshetskringlan").

Krav för godkännande av pilgrimsled

Pilgrimsleder som får använda logotypen ska vara godkända av Riksförbundet Pilgrim i Sverige. För att godkännande ska kunna ske krävs att kvalitetskraven uppfylls. Detta sker lättast om förslag till ledsträckningar tas fram enligt följande ordning.

Arbetsgång

Arbetet att ta fram förslag till ledsträckning sker lokalt eller regionalt. Vid allt sådant arbete bör kontakter snarast tas med länsmuseum eller annan antikvarisk myndighet (t ex länsantikvarie), stiftskansli och Riksförbundet Pilgrim i Sverige för rådgivning om arbetsgång.

Dokumentation

Arbetet ska dokumenteras, i en sådan dokumentation bör ingå följande material:

- Karta med sträckningen inritad i lämplig skala. Kartor i olika skalor kan behövas ex 1:20 000 (ekonomiska kartan) och 1:50 000 (sevärdshetskartan)
- Förteckning över kultur- och naturminnen.
- Beskrivning av dessa kultur- och naturminnen, med hänvisning till skriftlig dokumentation. I förekommande fall bildmaterial.
- Plan över skyltning av leden, anslutande vägar och p-platser.
- Plan för finansiering av färdigställande och underhåll.
- Kontakt med markägare.

Bedömning och lagliga aspekter

För bedömning av föreslagen ledsträckning utifrån aspekter på historia, kulturmiljö, naturvård och kyrklig tradition ska kontakter tas med

- länsstyrelse,
- länsmuseum,
- stiftskansli och
- berörda kommunala instanser.

Sedan samråd skett med ovanstående organ och dessa gett skriftligt godkännande sänds förslaget till Riksförbundet Pilgrim i Sverige för formellt godkännande. Godkännandet görs av riksförbundets styrelse eller av denna utsedd grupp.

Kultur- och naturminnen

För de kultur- och naturminnen som ska ägnas särskild uppmärksamhet, förtecknas och märkas längs med en pilgrimsled gäller att medeltida minnen ska ha koppling till pilgrimsväsende till exempel:

- kyrkor, kyrkplatser, härbärgen, sjölahus och källor.
- Koppling till S:t Olof
- Platser med betydelse för pilgrimernas orientering och naturupplevelser.
- Övriga platser där landskapet i sig har historiska värden.

Övriga kultur- och naturminnen som kan ägnas uppmärksamhet är:

- Karaktäristiska natur- och landskapsformer, geologi, djurliv, växtlighet.
- Arkeologiska minnesmärken.
- Profana medeltida minnen.
- Kulturminnen från efterreformatorisk tid. Märks med stor urskiljning.

Skyltning

Skyltsystemet består av

- Stolpar
- Ledmarkeringar
- Markering av pilgrimsminnen
- Markering av övriga kulturminnen utmed pilgrimsled
- Milstenar
- Informationstavlor
- Skyltning utmed allmän väg.

Stolpar

Till stolpar används för ändamålet lämpligt hållbart träslag. Stolparna kan behandlas med ofärgad lasyr eller träolja. Den del av stolpen som står under jord kan brännas för ökad hållbarhet. Tryckimpregnerat trä ska inte användas.

För markering av platser ska stolparna ha minimimått 45x120 mm. Denna dimension bör också användas vid vägskäl etc. Vid ledmarkering kan användas käppar med minimidimension 70x70 mm (ev 45x70). Grövre stolpar bör placeras i stenkista. I såväl öppen terräng som skogsterräng får också käppar i minimidimensionen 44x44 mm användas.

Stolpar och käppar ska i överdelen vara försedda med en 5 millimeter djup och 10 mm hög utfräsning vilket skapar en kvadratisk topp där pilgrimsmärket placeras. Stolpens överkant bör slutta bakåt, och kan lackeras. Stolphuvudet kan också målas i samma röda färg som används till bokstäver (se nedan: Markering av pilgrimsminnen).

Hängare

Som komplement till märkning med stolpar kan "hängare" användas. Denna tillverkas av trävirke ca 73 x 250 x 19 mm, målas med färgnummer NCS S3560-Y90R (engelskt rött) och förses med S:t Olofsmärket i plast, 68 x 68 mm. Den kan hängas på grenar och träd. (se bild t v).

Ledmarkeringar

För ledmarkering används ett kvadratisk pilgrimsmärke i plast, i storlek avpassad till stolpen, 118 mm, 68 mm eller 42 mm. Detta kan kompletteras med pil i samma design. Orange markering på exempelvis träd får användas mellan skyltarna. Märke och pil är mönsterskyddade och beställes hos Riksförbundet Pilgrim i Sverige.

Avveckling av led

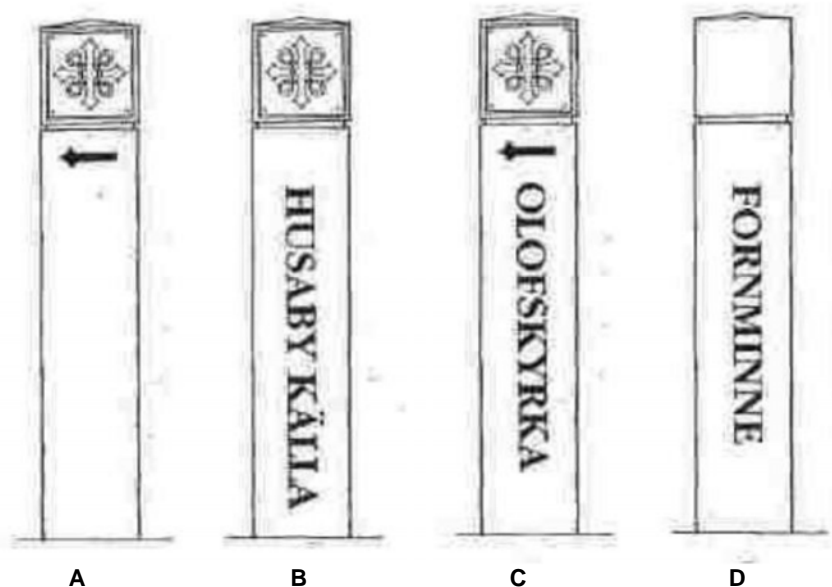
Om led inte längre används eller sköts skall huvudman ansvara för att alla märken tas bort.

Markering av pilgrimsminnen

För markering av pilgrimsminnen används stolpe i minimidimension 45x120 mm med pilgrimsmärket i plast². På stolpens nedre del kan namn på pilgrimsminne skäras eller fräsas ut och fyllas med röd färg. Förlagor till bokstäver, siffror och pilar (typsnitt Garamond) beställes från Riksförbundet Pilgrim i Sverige. För imålning av bokstäver m.m. användes färgnummer NCS S3560-Y90R (engelskt rött)

² Järnmärket har utgått ur sortimentet.

Markering med stolpe och pilgrimsmärke

- A. Vägvisning utmed led.
- B. Vid pilgrimsminne
- C. Som vägvisning till pilgrimsminne i anslutning till led
- D. Vid övriga fornminnen

Markering av övriga fornminnen

Övriga fornminnen markeras på samma sätt som pilgrimsminne, dock utan pilgrimsmärke. Detta arbete ska ske i samarbete med länsstyrelsen.

Milstenar

Milstenar tillverkas i förekommande fall efter norsk förlaga. Information om detta tillhandahålls av Riksförbundet Pilgrim i Sverige.

Informationstavlor

För lokala affischtavlor kan användas affisch med ram och logotype. Resten av affischen kan fyllas med text och bild varefter den plastas in före uppsättning. För större informationstavlor exempelvis utmed större vägar bör respektive kommun kontaktas. Affischen beställs från Riksförbundet Pilgrim i Sverige.

Skyltning utmed allmän väg

Utmed allmän väg får pilgrimsmärket inte användas. Möjlighet finns att använda brun-vit sevärdhetsskyltning. För detta kontaktas Vägverket regionalt.

Trycksaker

Guidebroschyrer ska finnas för leden. Broschyrerna ska innehålla kartor, beskrivning av pilgrimstanken, information om hela leden, beskrivning av aktuellt ledavsnitt, beskrivning av kulturoch naturminnen utmed aktuellt avsnitt.

Materialbeställning

Pilgrimsmärken till stolpar, affischunderlag, förlagor till bokstäver pilar och siffror och tryckoriginal till pilgrimslogotyp beställs hos riksförbundets kassör Birgitta Bäuml, birgittabauml@spray.se.